

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:	1.Kf.700.479/2024/7.
A felperes:	felperes (felperes címe)
A felperes képviselője:	dr. Darányi József Tibor ügyvéd (felperesi képviselő címe)
Az alperes:	vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság (alperes címe)
Az alperes képviselője:	dr. Tavaszi Helga kamarai jogtanácsos
A per tárgya:	közszolgálati jogviszonyból származó megbízási díjjal kapcsolatos közigazgatási jogvita elbírálása
A fellebbezést benyújtó fél:	alperes (18. sorszám alatt)
A fellebbezéssel támadott határozat:	Győri Törvényszék 5.K.701.287/2023/17. számú ítélete

Í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezéssel támadott részében helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 190.000 (százkilencvenezer) forint másodfokú perköltséget.

A fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes az alperes hivatásos állományú tagjaként a helységi Katasztrófavédelmi Kirendeltség kötelékébe tartozó helységi Hivatásos Tűzoltóparancsnokság állományában készenléti jellegű 24/48 órás váltásos szolgálati rendben gépjárművezető munkakörben teljesített szolgálatot. A perrel érintett, 2020. június 1. és 2023. január 31. napja közötti időszakban – külön díjazás vagy egyéb ellentételezés nélkül – rendszeresen ellátott a beosztásához nem tartozó, a különlegesszer-kezelő munkakörhöz kapcsolódó feladatokat is.

[2] A felperes szolgálati panaszában a tételesen megjelölt napokon teljesített, különlegesszer-kezelő beosztáshoz tartozó többletfeladat-ellátásának ellentételezése érdekében megbízási díj megállapítását és annak folyósítását kérte. Az alperes a panasznak részben adott helyt, amelynek keretében a felperes részére a 2020. július-december, 2021. január, április, augusztus, október és december, valamint 2022. június havi szolgálatteljesítésre vonatkozóan a rendvédelmi illetményalap 50%-ának (havi 19.325 forint) megfelelő mértékű, összesen 231.900 forint megbízási díjat állapított meg. A panaszt az ezt meghaladó részében felterjesztette a Főigazgatóság főigazgatójához, aki azt határozatával elutasította.

A kereset és a védírat

[3] A felperes a pontosított keresetében – a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 71. § (1) bekezdés c) pontja alapján – 666.728 forint megbízási díj és annak 2021. október 1. napjától számított késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Követelését a perbeli időszak 31 hónapja alatt összesen 105 (helyesen: 103) alkalommal ellátott különlegesszer-kezelő feladatok teljesítésére hivatkozással terjesztette elő, annak összegét pedig – levonva a 2020. július-december, 2021. január, április, augusztus, október és december, valamint 2022. június hónapokra kapott megbízási díjat – az illetményalap 75%-ában határozta meg. Álláspontjának alátámasztásaként a többletfeladat-ellátás díjazása, a munkaköri leírás egyoldalú munkáltatói kiegészítése, annak értelmezése, továbbá a díjazás mértéke kapcsán kialakult egységes ítélkezési gyakorlatra hivatkozott (BH2018. 259., Mfv.II.10.179/2011/4., Mfv.I.10.751/2016/4., Kfv.VII.37.193/ 2020/8., Kfv.VII.39.246/ 2020/4.).

[4] Az alperes védíratában a kereset elutasítását kérte, annak jogalapját ésösszegezését is vitatta.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[5] Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperest 560.435 forint és annak késedelmi kamata megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 203.000 forint perköltséget. Döntését – az ügy érdemét illetően – a Hszt. 45. § (1) bekezdésére, 71. § (1) bekezdés c) pontjára, (2) és (5)-(6)

bekezdéseire; a belügyminiszter irányítása alatt álló rendvédelmi feladatokat ellátó szerveknél a hivatásos szolgálati beosztásokról és a betöltésükhöz szükséges követelményekről szóló 30/2015. (VI. 16.) BM rendelet (a továbbiakban: 30/2015. BMr.) 2. § (1) bekezdés ba) pontjára, 5. számú melléklet III. fejezet 21. és 22. pontjaira; egyebekben pedig a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos szolgálati viszonyban álló tagjai illetményének és egyéb juttatásainak megállapításáról, valamint a folyósítás szabályairól szóló 33/2015. (VI. 16.) BM rendelet (a továbbiakban: 33/2015. BMr.) 10. § (2) bekezdésére; továbbá a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományát érintő személyügyi igazgatás rendjéről szóló 31/2015. (VI. 16.) BM rendelet (a továbbiakban: 31/2015. BMr.) 35. § (6) bekezdésére alapította.

[6] Megállapította, hogy a gépjárművezető és a különlegesszer-kezelő két, egymástól különálló beosztás, utóbbi ellátása magasabb szintű szakmai követelményeket támaszt, továbbá nagyobb felelősséggel és fokozottabb igénybevétellel jár. A rendelkezésére álló okirati bizonyítékok alapján rögzítette, hogy a felperes a perbeli időszakban alperesi utasításra a saját beosztásának ellátása mellett a különlegesszer-kezelő beosztáshoz tartozó feladatokat is rendszeresen ellátta; a tevékenysége nem egyetlen, komplex feladatkör ellátásának, hanem két, egymástól világosan elkülönülő beosztáshoz tartozó párhuzamos feladatellátásnak minősült. Kiemelte, hogy az alperes által hivatkozott 28/2019. Igazgatósági Intézkedés (alperesi SZMSZ) nem minősül jogszabálynak, a bíróságra nézve kötelező erővel nem bír, így nem alapozhatja meg azt a jogi következtetést, hogy a megbízási díjra való jogosultság körében a rendszeresség csak akkor állapítható meg, ha legalább havi 4 alkalommal történt többletfeladat-ellátás. Elvetette az alperes azon kifogását is, miszerint a felperes azért sem jogosult megbízási díjra, mert a különlegesszer-kezelő feladatokat a saját beosztásához tartozó feladatok helyett látta el, a peradatok szerint ugyanis a saját beosztásából adódó kötelezettségeinek ellátása alól mentesítést nem kapott. Elvi élel rögzítette, hogy a bíróságot a munkáltató által kialakított belső gyakorlat nem köti.

[7] A megbízási díjösszege körében kifejtette, hogy a vizsgált időszakon belül a felperes eltérő gyakorisággal látta el a különlegesszer-kezelő feladatokat: voltak olyan hónapok, amikor erre csupán egy-két szolgálat alkalmával került sor, és voltak olyanok is, amikor azokat három vagy annál több szolgálat alkalmával teljesítette. E differenciálás alapján megállapította, hogy a felperes a 2020. június, 2021. február, március, június, november, valamint 2022. január, március, május, július, augusztus és december hónapjaiban (11 hónap) – mivel ezen időszakokban háromnál kevesebb szolgálat alkalmával látott el többletfeladatokat – a rendvédelmi illetményalap 50%-ának megfelelő díjazásra jogosult. Ezzel szemben a 2020. július, augusztus, szeptember, október, november, december, 2021. január, április, május, július, augusztus, szeptember, október, december, 2022. február, április, június, szeptember, október, valamint 2023. január hónapok (20 hónap) tekintetében – a havi három vagy többszöri többletfeladat-ellátásra figyelemmel – az illetményalap 75%-ának megfelelő összegű díjazás illeti meg azzal, hogy e megítélt összegből le kell vonni az alperes által már kifizetett 2020. július-december, 2021. január, április, augusztus, október, december, valamint 2022. június (12 hónap) havi 50%-os mértéket. A díjazás összegének meghatározása során súlyozottan értékelte azt, hogy a felperes speciális szakképzettséggel rendelkezik, továbbá a fent megjelölt hónapokban anyagi felelősséggel is tartozott a különleges szerépségéért és magasabb besorolási kategóriába tartozó feladatokat is ellátott.

[8] Az elsőfokú perköltség kapcsán arra hivatkozott, hogy azt az alperes összegezésben nem kifogásolta. A felperes részleges pernyertessége okán – a csatolt ügyvédi megbízási szerződés és a jogi képviselője két tárgyaláson történt megjelenése alapján – a megítélt összegre jogosult.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[9] Az alperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását, másodlagosan a megállapított megbízási díj összegének egységesen a rendvédelmi illetményalap 50%-ára történő mérséklését kérte. Indítványozta továbbá a felperesnek megítélt elsőfokú perköltség összegének mérséklését.

[10] Érvelése szerint az elsőfokú bíróság azt helyesen állapította meg, hogy a két beosztás egymástól jól elkülönülő feladatkör, azonban tévedett, amikor figyelmen kívül hagyta, hogy a hivatásos állomány tagja egy szolgálati napon csak egy beosztás ellátására képes. Ebből következően a felperes a megbízási díjra kizárólag abban az esetben lett volna jogosult, ha a helyettesített munkatárs beosztásába tartozó feladatok mellett, azokkal párhuzamosan a saját munkaköri feladatait is ellátta volna.

[11] A megbízás rendszerességének megállapítását illetően alapvető módszertani hibaként róta fel, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt a tényt, miszerint a felperes 24/48 órás szolgálati rendben egy hónapban átlagosan 7-8 alkalommal látott el szolgálatot. A rendszeresség vizsgálatát ehhez az átlaghoz és időintervallumhoz kellett volna viszonyítani, nem pedig az igénytel érintett teljes időszakhoz. A Pécsi Törvényszék 11.K.700.400/2021/19. számú ítéletére utalva kifejtette, hogy a rendszeresség mennyiségi feltétele a havi minimum 3 alkalommal (a munkaidő 40-50%-ában) történő helyettesítés, amelynek összességében el kell érnie a harminc napot. Az elsőfokú bíróság nem e helyes számítási mód alapulvételével, hanem – a Hszt. 11. § (1) bekezdésében meghatározott elévülési időt figyelembe véve – három év vonatkozásában vizsgálta a rendszerességet, meghatározva, hogy a felperes egy hónapban átlagosan hány alkalommal teljesített más beosztásban szolgálatot; így igazította az egy hónapban teljesített magasabb beosztásban töltött szolgálat számához a Hszt. 71. § (5) bekezdésében foglalt százalékolást. Kiemelte, hogy munkáltatóként – a Hszt. 163. § (1) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel – a helyettesítéseket több, mint egy hónap vonatkozásában nem tudja kezelni, miután a helyettesítési díjak illetményként, havi rendszerességgel kerülnek kifizetésre. Ennek fényében leszögezte, hogy a Fővárosi Ítéltábla 3.Kf.700.158/2023/11. számú ítéletében írt, egy évre vonatkoztatott százalékos meghatározás nem tartható. Miután a hivatkozott ítélet tartalmazta, hogy a Hszt. 71. § (6) bekezdésének értelmezését a bírói gyakorlat már elvégezte, kitért arra is, hogy a bírói jogértelmezés a jogalkalmazók számára nem kötelezően alkalmazandó, habár jelentősen segíti azt. Hangsúlyozta azt is, hogy a kifizetések, a rendszeresség megállapítása tekintetében a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő, saját belső normával rendelkezik, amely a Kúria Mfv.II.10.549/2015/5. számú ítéletében foglaltak alapján került megalkotásra. A bírói gyakorlat szerint az eseti jelleggel, alkalmanként teljesített többletfeladat a megbízási díj iránti igényt nem alapozhatja meg (Kúria Mfv.II.10.093/2011/12., Mfv.II.10.759/2011/12., Mfv.II.10.172/2013/2., Mfv.II.10.320/2012/4. számú döntései).

[12] A másodlagos fellebbezési kérelemmel összefüggésben a Hszt. 71. § (5) bekezdésének, a 31/2015. BMr. 35. § (4), (6) bekezdéseinek, 92. § (2) bekezdés j) pontjának, az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 369/2011. (XII. 13.) Korm. rendelet [helyesen: 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet] 13. § (5) bekezdésének, és a 33/2015. BMr. 10. § (2) bekezdésének sérelmére hivatkozott. Leszögezte, hogy a megbízási díj százalékos mértékének meghatározása az alperesi Igazgató hatáskörébe tartozik, s a kialakult gyakorlat

szerint az eseti helyettesítési feladatokkal megbízottak az illetményalap 50%-ának megfelelő mértékű megbízási díjban részesülnek.

[13] Jogszabálysértésként a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 2. § (2) bekezdését megjelölve – egyúttal a Kúria Pfv.II.20.887/2023/6. számon közzétett eseti döntésére is hivatkozva – a felperesnek járó elsőfokú perköltséget eltúlzottnak tartotta. Előadta, hogy a felperesi jogi képviselő több felperes hasonló tényállású és azonos jogi megítélésű ügyében is eljár, a kereseti kérelme kardinális kérdései megegyeznek, a bíróság is több tárgyalást tűzött ugyanarra a napra, az ügyvédi munkadíj tehát nem áll arányban a kifejtett jogi tevékenységgel.

[14] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. A többletfeladat-ellátás rendszeressége kapcsán hangsúlyozta, hogy a Hszt. 71. § (6) bekezdésében rögzített, a megbízási díjra való jogosultság feltételeként vizsgálandó „harminc napot elérő” időtartam helyes értelmezésére a kialakult és következetes bírói gyakorlat már iránymutatást adott, e szerint a munkaidő 10%-át meghaladó helyettesítés már rendszeresnek minősül. Az alperes által hivatkozott felsőbbbírósági határozatok más jogszabályi környezetre vonatkoztatva értelmezendők, azok a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (rég. Hszt.) hatálya alatt bírtak relevanciával. Rámutatott, a szolgálatok átvételekor a saját feladatai ellátása alól nem kapott felmentést. Álláspontja szerint a törvényszék az elsőfokú perköltséget a pernyertesség-pervesztesség arányában helyesen állapította meg.

A Fővárosi Ítéltábla döntése és annak jogi indokai

[15] A fellebbezés – az alábbiak szerint – alaptalan.

[16] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet – a fellebbezéssel támadott részében – a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 108. § (1) bekezdése alapján a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között bírálta felül. Az alperes fellebbezése az elsőfokú ítélet keresetet elutasító részét nem támadta, így a felülbírálat e rendelkezésre nem terjedt ki. Az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a perben irányadó jogszabályi rendelkezéseket helyesen hívta fel és azokat a tényállásra helytállóan alkalmazta, ítéletének indokolásában a döntése indokait részletesen kifejtette, amellyel a másodfokú bíróság is egyetértett.

[17] A másodfokú bíróság a tényállást annyiban pontosította, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján a felperes a perbeli időszak többletfeladat-ellátással érintett 31 hónapja alatt – hivatkozásával szemben – nem 105, hanem 103 alkalommal látta el az eredeti beosztása mellett a különlegesszer-kezelői feladatokat. Mindez azonban a perben érvényesített igény jogalapjára és összecszerűségére nem hatott ki.

[18] Az alperes fellebbezésében elsősorban az ítélet anyagi jogi megalapozottságát és az annak körében lefolytatott bírói mérlegelést támadta. Az ítéltábla rögzíti, hogy a Hszt. 71. § (1) bekezdésében felsorolt többletfeladatok bármelyike megbízási díjra jogosít, amennyiben a hivatásos állomány tagja a megbízást az eredeti szolgálati beosztásának ellátása mellett végzi. A perbeli esetben a felperes a kereseti igényét kifejezetten a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontjára alapította, ennél fogva az elsőfokú bíróságot a Kp. 85. § (1) bekezdésében rögzített kérelemhez kötöttség elve alapján kizárólag ezen jogalap fennállásának vizsgálata terhelte, és ítéletét is erre az esetkörre alapította. Hasonlóképpen, a fellebbezés elbírálása során a másodfokú bíróság felülbírálati jogköre is az elsőfokú ítélet – fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem által meghatározott keretek közötti – jogszerűségének vizsgálatára korlátozódik [Kp. 108. § (1) bekezdés], vagyis az ítélet helytállóságát abban a normatív keretrendszerben kell megítélnie, amelyben az elsőfokú bíróság a döntését meghozta.

[19] Az elsőfokú bíróság a hivatásos állomány tagjának többlettevékenységéért járó megbízási díj jogalapja körében helytállóan utalt a kiforrott és egységes ítélkezési gyakorlatra. A hivatásos állomány tagja a szolgálatteljesítése során köteles végrehajtani a munkaköri leírásában rögzített, és a munkáltató rendelkezése alapján a beosztásához tartozó, illetve a munkaköri leírásban konkrétan nem nevesített feladatokat is, azonban amennyiben az az adott szolgálati beosztáshoz nem tartozó, rendszeresen elvégzett további tevékenység, annak ellátása többletszolgálatnak minősül, amelynek elvégzéséért ellenszolgáltatásra jogosult (Mfv.I.10.304/2017/15.). A munkáltató a szolgálati érdekekre tekintettel esetenként valóban utasíthatja a hivatásos állomány tagját a beosztásához nem tartozó feladatok ellátására is, ezzel azonban nem csorbíthatja a hivatásos állomány tagjának a beosztástól eltérő feladatok tartós ellátása esetén fennálló, díjazásra vonatkozó törvényes jogosultságát. A munkáltató utasítási joga ugyanis nem korlátlan, és csak olyan feladatokat határozhat meg egy adott munkakörhöz rendelt, amelyek az adott munkakör keretei közé tartoznak. A Kúria következetes gyakorlata szerint a munkakör kiterjesztő értelmezésére nincs lehetőség, és jogellenes az a munkáltatói gyakorlat, amely a munkakör részének tekinti egy másik munkakör – akár átmeneti, akár tartós – feladatainak ellátását (Mfv.II.10.516/2017/4., Kf.VII.39.247/2020/4., Kf.VII.39.389/2021/4., Kf.VII.39.246/2020/4., Kf.VIII.39.804/2021/4.).

[20] A kialakult és töretlen ítélkezési gyakorlat szerint a megbízási díjra való jogosultság megállapítása során kizárólag annak van jogi relevanciája, hogy az elvégzett feladatok a hivatásos állomány tagjának kinevezés szerinti beosztásához tartoznak-e. A 30/2015. BMr. egyértelműen rögzíti, hogy a gépjárművezető és a különlegesszer-kezelő két, egymástól eltérő beosztás, amelyekhez nem csupán különböző feladat- és hatáskörök, de eltérő képzettségi követelmények és felelősségi szintek is társulnak. A joggyakorlat szerint a munkaköri leírás nem tartalmazhat a kinevezésben meghatározott beosztáshoz nem tartozó, általánosan ellátandó feladatot, mint az adott beosztás részét. Ennél fogva, ha a hivatásos állomány tagja hosszabb időszakon át rendszeresen a beosztásához nem tartozó, attól idegen feladatkört lát el, az többletszolgálatnak minősül, amelyért ellentételezésre jogosult (Kf.VII.40.292/2020/4.).

[21] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontja szerinti többletfeladat-ellátás minden olyan esetben megvalósul, amikor a hivatásos

állomány tagja – a megbízás okától függetlenül – a szolgálati beosztásához nem tartozó feladatkört lát el. A perben nem vitatott tényállás szerint a gépjárművezető beosztású felperest az alperes több alkalommal is utasította különlegesszer-kezelői feladatok ellátására, amit a fent kifejtettek szerint egyébként jogszerűen megtehetett. Annak a körülménynek, hogy az alperes ezt a többlétszolgálatot „helyettesítésnek” nevezi, a jogi minősítés szempontjából nincs relevanciája. A jogviszonyok tartalom szerinti minősítésének elve alapján a bíróságnak a tényleges feladatellátást, nem pedig a munkáltató által használt terminológiát kell vizsgálnia, így a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontjának alkalmazását ezen elnevezés nem zárja ki. A Kúria korábbi határozataiban (Kf.VII.37.642/2020/5., Kf.VII.39.525/2021/3.) egyértelművé tette, hogy a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott feltételek konjunktívak, vagyis együttesen vizsgálandók, s azok értelmében a hivatásos állomány tagját megbízási díj illeti meg, amennyiben – a perbeli esethez hasonlóan – rendszeresen, többletfeladatként lát el a kinevezése szerinti beosztásához nem tartozó feladatkört.

[22] Alapítanul kifogásolta az alperes a rendszeresség elsőfokú bíróság általi téves értékelését. Ezzel összefüggésben a Kúria döntései (Mfv.II.10.304/2017/15., Kf.III.45.110/2022/4., Kf.VII.45.155/2021/6., Kf.III.45.020/2021/4.) kimondták, hogy a munkáltató utasítása alapján a hivatásos állomány tagja ugyan esetenként köteles ellátni a beosztása szerinti tevékenységéhez nem tartozó feladatokat is, ugyanakkor az ilyen jellegű feladat tartós ellátása nem maradhat ellentételezés nélkül. Ha a hivatásos állomány szolgálati viszonyban álló tagja hosszabb időszakon át „rendszerszintűen”, a beosztásához nem tartozó feladatkört lát el, az többlétszolgálatnak minősül, és az alapján ellentételezésre jogosult.

[23] Az alperes által hivatkozott azon körülmények, hogy a felperes részéről ellátott feladatok eseti jellegűek voltak, és a helyettesítés mértéke nem haladta meg az egybefüggő harminc napot, a jogalap és nem a mérték tekintetében voltak értékelhetőek. A Hszt. 71. § (6) bekezdése a megbízási díjra jogosító gyakoriságot harminc napot meghaladó feladatellátásban jelöli ki. Ehelyütt mutat rá az ítéltábla, hogy a Hszt. 71. § (6) bekezdése értelmezését a bírói gyakorlat már elvégezte. A harminc napos időhatár a töretlen ítélkezési gyakorlat alapján az eltérő feladat ellátásának szükséges időtartama alapján vizsgálható, amely feltétel a felperes esetében megvalósult. Az eltérő feladatellátás időtartamának meghatározásához a jogszabály nem állapítja meg, hogy az egyes többletfeladat-ellátásoknak milyen időközönként kell követniük egymást, amiből az következik, hogy erre – miután a jogalkotó a rendszeres többletfeladat-ellátást kívánta díjazni – bármely időköz alkalmas lehet, amennyiben az alatt a többletfeladatok viszonylag kis időtávolságokban tendenciaszerűen, azaz mintegy rendszert alkotva követik egymást. Ennek megfelelően a megbízási díj iránti igényt megalapozó időszak akár harminc napot meghaladó terjedelmű is lehet, ami azt jelenti, hogy az alperes által felvetettekkel ellentétben a rendszeresség tekintetében a megbízási díjra jogosító időszak nem feltétlenül havi keretű, hanem ez a konkrét esettől függően hosszabb időszak is lehet. Más kérdés, hogy a megbízási díj összecszerűségének meghatározásánál viszont valóban a havi adatokból kell kiindulni, amelyek értékelésénél azonban nem hagyható figyelmen kívül, hogy a hosszabb többletfeladat-ellátási időszak nagyobb megterhelést jelent. A megbízási díj havi keretben történő meghatározása ugyanakkor lehetőséget teremt az érintett hónapok esetében az eltérő díjmérték megállapítására, vagy akár egyes hónapok esetében a díj megállapításának mellőzésére.

[24] A felperes – az alperes érvelésével szemben – a gépjárművezetői feladatai elvégzése alól nem lett mentesítve, azokat havi szinten el kellett látnia; ebből az elsőfokú bíróság a helyesen feltárt tényállás alapján okszerűen vonta le azt a következtetést, hogy a felperes az eredeti szolgálati beosztásának ellátása mellett visszatérő, rendszeresen jelentkező, a beosztásába nem tartozó többletfeladatokat végzett. E többletfeladat-ellátás a perbeli esetben – figyelembe véve az előzőekben kifejtett szempontokat – 2020. június hónaptól 2023. január hónapig tartott. Ugyan ezen időszak alatt volt többletfeladat nélküli hónap is (2022. november), de a rövid időtartama miatt ez sem szakította meg a jelzett időszakon keresztül fennálló, egymást követő többletfeladat-ellátások tendenciaszerűségét. Mindebből kiindulva a többletfeladat-ellátás havi átlagának meghatározásánál a teljes peresített időszak alatt végzett valamennyi többletfeladat-ellátást kell figyelembe venni, ez pedig – 31 hónap időtartamból és 103 alkalommal történő többletfeladat-ellátásból kiindulva – havi 3,3 alkalmat jelent. Ez a 24/48 órás váltási rendben ellátott, alperes szerinti havi 7-8 napos (átlagban 7,5 napos) szolgálathoz képest a teljes munkaidő 44 %-át teszi ki, ami – mind a feladatellátási időszak terjedelmét, mind a feladatellátás rendszerességét tekintve – megalapozza a felperes megbízási díjra való jogosultságát; az eseti jellegűnek semmiképp sem minősíthető. A megbízási díjra való jogosultságnak az alperes által tulajdonított szűkítő értelmezése (folyamatosan, megszakítás nélkül havi három napot meghaladó feladatellátás) nem következik a jogszabály azon céljából, hogy rendszeres és tartós helyettesítés esetén a többletfeladatok ellátása nem maradhat ellentételezés nélkül. Kiemeli az ítéltábla azt is, hogy az alperes által hivatkozott, az illetmények kifizetésével, számfejtésével kapcsolatos, a Hszt. 163. §-ában foglalt előírások a jelen per vonatkozásában semmilyen relevanciával nem bírnak, a többletfeladatok ellátását és annak ellentételezési kötelezettségét nem érintik.

[25] Összegezve: a munkáltató egyoldalú utasítása alapján végzett és a felperes által megjelölt feladatok nem a felperes beosztásához tartoztak, a többletfeladatok ellátására rendszeresen, folyamatosan visszatérő jelleggel került sor, így a Hszt. 71. § (6) bekezdése szerinti harminc napot meghaladó megbízási megvalósulása megállapítható. A különlegesszerkezelő feladatainak ellátása nem eseti jellegű, hanem rendszeresen ismétlődő kötelezettsége volt a felperesnek, így az alapján díjazásra vált jogosulttá. Alaptalanul hivatkozott e körben az alperes a Pécsi Törvényszék 11.K.700.400/2021/19. számú ítéletére mint a perbeli jogvita eldöntése szempontjából irányadó joggyakorlatra is, a magyar közigazgatási perjogban ugyanis ún. korlátozott precedensrendszer érvényesül. Ennek értelmében, a Kp. 99. § (1) bekezdése alapján csak a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett, és 2012. január 1-je után meghozott határozata rendelkezik korlátozott precedensértékkel (Kúria Kfv.I.35.552/2021/6.). Az alperes által felhívott ítélet e konjunktív kritériumoknak nem felel meg, mivel az nem a Kúria által hozott, és nem a döntvénytárban közzétett határozat, így az a bíróságokra – beleértve a jelen eljárásban eljáró ítéltáblát is – kötelező erővel nem bír, amit egyébként a bírósági szervezetrendszer hierarchiájának alapelve önmagában is kizár.

[26] Az elsőfokú bíróság a feltárt tényállás alapján okszerűen vonta le azt a következtetést, hogy a felperes visszatérő, rendszeresen jelentkező, beosztásába nem tartozó többletfeladatokat végzett, amely a megbízási díjra való jogosultságát – a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontja alapján – megalapozta.

[27] Az irányadó ítélkezési gyakorlat szerint a munkáltató mérlegelési jogkörébe tartozó kérdés, hogy az eredeti munkakör mellett ellátott többletfeladatokra tekintettel a megbízási díjat milyen mértékben határozza meg (Kf.VII.37.780/2020/5.). Az alperes a vizsgált időszak egészére nem állapított meg és nem fizetett megbízási díjat a felperesnek, az általa 12 hónap tekintetében megállapított díj mértékét, az alperesi mérlegelés megfelelőségét a felperes keresete folytán a bíróság felülvizsgálhatta és a megbízási díj összegét mérlegelési jogkörében határozhatta meg. A másodfokú bíróság kizárólag abban a körben vizsgálódhatott, hogy az elsőfokú bíróság mérlegelése okszerű volt-e.

[28] A 31/2015. BMr. 35. § (6) bekezdése szerint a helyettesítési díj mértékét a többletfeladat nagysága, annak az eredeti munkaköri feladatokhoz viszonyított időigénye, gyakorisága, az arra előírt többlettudás, a megbízással járó többletteher, valamint a helyettesített szolgálati beosztás besorolása szerint a Hszt. 71. § (4) és (5) bekezdéseiben foglaltak figyelembevételével egyedi mérlegelés alapján kell meghatározni, tekintettel arra, hogy a többletterhet a jogalkotó az illetményalap 50-200%-áig terjedő összeggel kompenzálja. A bíróságnak valamennyi szempontot összességében kell mérlegelnie, és a feladatokat egyedileg megvizsgálva döntenie arról, hogy a ténylegesen ellátott többletfeladat milyen mértékű megbízási díjat von maga után.

[29] Az ítéltábla rámutat, hogy az elsőfokú bíróság kellő súllyal vette figyelembe az elvégzett munka mennyiségét, minőségét és milyenségét. A gépjárművezető és a különlegesszer-kezelő beosztás közötti hierarchiabeli különbséget, a besorolási kategória eltérőségét, a fokozottabb anyagi felelősséget, a szükséges speciális szakképzettséget, mindezeket egyenként és összességében értékelve az elsőfokú bíróság okszerű mérlegeléssel állapította meg a megbízási díj mértékét a havi három vagy több alkalommal ellátott többletfeladatok esetében az illetményalap 75%-ában, az ennél kevesebb alkalommal ellátott többletfeladatok esetében pedig az 50%-ában (elsőfokú ítélet [7] bekezdés). Ennek során a mérlegelése indokairól megfelelően számot adott, és a mérlegelés törvényben biztosított 50-200%-ig terjedő kereteit nem lépte túl.

[30] Az ítéltábla arra is rámutat, hogy a mérlegelési tevékenységet minden esetben egyediesítve, az adott munkavállalóra nézve, valamennyi mérlegelési szempontot figyelembe véve, nem pusztán számszaki kimutatások egybevetésével kell elvégezni. Márpedig a perbeli esetben az nyert megállapítást, hogy a különlegesszer-kezelői feladatellátás a gépjárművezetőhöz képest jelentős többletigénybevételt, illetve -felelősséget jelentett, s hogy a felperes a perbeli időszakban havonta átlagban 3,3 alkalommal volt köteles a többletfeladat-ellátásra, ami a 24/48 órás váltási rendben ellátott havi 7-8 napos szolgálatot figyelembe véve a havi akár csak egy alkalommal megvalósuló ilyen feladatellátás esetén is indokolja a megbízási díj megállapítását. Nem eltúlzott a havi háromnál kevesebb alkalomra az illetményalap 50%-ában, három vagy több alkalomra pedig a 75%-ában meghatározott megbízási díj, így az elsőfokú bíróság e döntése kapcsán nem állapítható meg okszerűtlen mérlegelés.

[31] A fellebbezésben hivatkozott Mfv.II.10.549/2015/5. számú kúriai döntésben foglaltak ügyazonosság hiányában nem voltak irányadóak. A hivatkozott eseti döntésben a szerkezelő beosztású felperes helyettesítette a hivatásos állomány szerparancsnok beosztású tagját olyan időszakban, amikor még nem a Hszt., hanem a régi Hszt. volt hatályban. A hivatkozott ítéletből nem derül ki, hogy annak felperese milyen munkarendben dolgozott, a Kúria havi hány ellátott szolgálathoz mérten tette a megállapítását a szolgálatellátás nem számottevő mértékét illetően. Ezzel szemben jelen perben a tényállás markáns elemét képezte az, hogy a felperes 24/48 órás váltásos munkarendben dolgozott, és a havi 7-8 szolgálathoz képest értékelte többletfeladatként az általa elvégzett helyettesítést a bíróság. Súlytalan volt az alperesnek az a hivatkozása is, miszerint a Fővárosi Ítéltábla 3.Kf.700.158/2023/11. számú ítéletében írt, egy évre vonatkoztatott százalékos meghatározás nem tartható, ugyanis a jelen perben nem arról kellett dönten, hogy e korábbi ítéletnek az alperes eleget tud-e tenni vagy sem.

[32] A törvényszék az elsőfokú perköltség összegének megállapításánál a becsatolt ügyvédi megbízási szerződés tartalmát, a pernyertesség-pervesztesség arányát és azt a körülményt vette figyelembe, hogy az alperes a felszámított összeget az elsőfokú bírósági eljárásban nem kifogásolta. A fellebbezésben hivatkozott IM rendelet 2. § (2) bekezdése ugyan valóban feljogosítja a bíróságot, hogy a kikötött ügyvédi munkadíjat mérsékelje, azonban csak kivételes esetben, ha a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenység és a munkadíj között aránytalanság áll fenn. E vonatkozásban az ítéltábla utal arra, hogy amennyiben a pereszt fél a fellebbezésében a per sorozat jellegére tekintettel kéri a perköltség csökkentését, úgy ez irányú kérelmét konkrét indokolással köteles ellátni; nem elegendő az ügy sorozat jellegére történő általános hivatkozás (Kúria Kpkf.VI.40.157/2020/2. számú döntése). Ezen túlmenően a Kúria alperes által is hivatkozott Pfv.II.20.887/2023/6. számú döntése tükrében a bíróság mérséklési lehetősége szűken értelmezendő; a perhez kapcsolódó képvisleti tevékenység vizsgálata elsődlegesen tényeken alapulhat, és a kifejtett ügyvédi tevékenység eljárásjogi szempontú konkrét értékelését jelenti, az arányossági vizsgálat keretében a jogi képviselő munkájának tartalmi minősége nem értékelhető. A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság megállapította, hogy az alperes fellebbezésében az elsőfokú perköltség mérséklése körében nem vetett fel olyan szempontokat, amelyeket az elsőfokú bíróság jogszerűtlenül nem vett figyelembe, holott azok az aránytalanság megállapítását, a perköltség mérséklését indokolhatták volna, nem támasztotta alá konkrét periratokon alapuló, részletesen kidolgozott tényállításokkal, hogy a felperesi képviselő tényleges perbeli tevékenysége az általa vállalt kötelezettségeknek miért nem felelt meg (pl. a tárgyalásokon igazolatlanul nem vett részt, avagy a periratokat határidőben nem nyújtotta be, az ellenfél perirataira nem reagált). Mindezeknél fogva a helytálló ítéleti döntés megváltoztatására, s így az elsőfokú perköltség ítéltábla általi további mérséklésére nem volt ésszerű indok.

[33] Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezett részében a Kp. 109. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

[34] A másodfokú bíróság a Kp. 99. § (3) bekezdése által felhívott 35. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte a pereszt alperest a felperes

másodfokú eljárásban felmerült perköltségének megfizetésére, amelynek mértékét a Pp. 81. § (1)-(2), (5) bekezdéseire, 82. § (3) bekezdésére, valamint az IM rendelet 2. § (1) bekezdésére figyelemmel állapította meg. A felperes által felszámított költség összegét a pertárgy értékére, az ügy bonyolultságára, az előterjesztett fellebbezési ellenkérelem elkészítésének munka- és időigényére, valamint a jogi képviselő fellebbezési tárgyaláson történt megjelenésére tekintettel a felszámított összeggel arányban állónak ítélte.

[35] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (1) bekezdésében és 46. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű 44.835 forint összegű fellebbezési illeték az alperes Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontjában biztosított teljes személyes illetékmentessége folytán a Kp. 99. § (3) bekezdése által felhívott 35. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 96. § (1) bekezdés b) pontja és 102. § (1), (6) bekezdései értelmében az állam terhén marad.

[36] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Kp. 107. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

[37] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Kp. 99. § (1) bekezdése zárja ki.

Záró rész

Budapest, 2025. október 14.

dr. Antal Regina s. k.	dr. Oláh Zsolt s. k.	dr. Józsa Ágnes s. k.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró